

Konzultační materiál

Limity poplatků ve 2. pilíři penzijního systému

Úvod

Tento dokument slouží jako podklad k veřejné konzultaci problematiky poplatků, které budou účtovány účastníkům v připravovaném 2. pilíři penzijního systému České republiky. Záměrem Ministerstva financí je zapojit veřejnost do diskuse ohledně jednoho z klíčových parametrů fungování 2. pilíře – poplatků účtovaných jednotlivým účastníkům, zmapovat názory a preference navržených variant řešení a umožnit veřejnosti toto téma diskutovat a navrhnout i jiné varianty.

V první kapitole je popsán budoucí model penzijního systému a jeho 2. pilíř.

Ve druhé kapitole je vysvětlena problematika poplatků ve 2. pilíři, zejm. vymezení těch poplatků, které jsou předmětem této veřejné konzultace.

Ve třetí kapitole jsou popsány čtyři základní varianty, a to jak z pohledu jejich obecné konstrukce, tak i jejich konkrétních parametrů. Součástí této kapitoly jsou i konkrétní konzultační otázky. V závěrečné kapitole jsou pro přesnější představu o podobě 2. pilíře uvedeny podrobnější informace k důchodovým fondům penzijních společností, zejm. investiční limity.

Odpovědi na konzultační otázky je možné zasílat elektronicky na adresu fintrh@mfc.cz, a to **do 5. dubna 2011**. Poté bude tato veřejná konzultace vyhodnocena a vzata v úvahu při pracích na konečné podobě důchodové reformy.

1. Penzijní systém a budoucí podoba 2. pilíře¹

Budoucí penzijní systém bude založen na 3 pilířích:

- **1. pilíř** tvoří stávající povinný průběžný státní systém (pay-as-you-go, PAYG), do kterého je odváděn příspěvek na důchodové pojištění v zákonem stanovené výši (v případě zaměstnaneckého pracovního poměru 28 % z vyměřovacího základu²),
- **2. pilíř** je nově vytvářen a spočívá v dobrovolném (opt-out) vyvázání části prostředků odváděných do 1. pilíře, a to ve výši 3 % z vyměřovacího základu. K tomu musí účastník 2. pilíře povinně doplnit příspěvek o další 2 % z vyměřovacího základu (o něž se fakticky zvýší sazba důchodového pojištění),
- **3. pilíř** tvoří existující dobrovolné penzijní připojištění, které však bude reformováno

Tento konzultační materiál se zaměřuje pouze na poplatky účtované v rámci 2. pilíře, proto se další popis soustředí pouze na tento pilíř. V rámci jeho popisu jsou uvedeny základní pojmy a jejich vysvětlení.

Opt-out znamená částečné vyvázání se z průběžného 1. pilíře, kdy je část odvodu (3 % vyměřovacího základu) společně s dodatečným příspěvkem účastníka (2 % z vyměřovacího základu) přeměrována do 2. pilíře spravovaného penzijními společnostmi. Jakmile se účastník rozhodne k opt-outu, pak mu tzv. **opt-in**, neboli návrat zpět do průběžného penzijního systému, nebude umožněn. Rozhodnutí o opt-outu je tedy závazné a trvalé.

Účastník 2. pilíře je taková osoba, která se rozhodne pro opt-out. Jeho prostředky budou investovány do jednoho jím vybraného důchodového fondu.

Penzijní společnost spravuje důchodové fondy v rámci 2. pilíře. Bude podléhat licenčnímu řízení České národní banky. Penzijními společnostmi působícími ve 2. pilíři se mohou stát například penzijní fondy ze současného 3. pilíře za splnění dodatečných zákonných podmínek. Penzijní společnost bude prakticky obdobou investiční společnosti známé z kolektivního investování. Penzijní společnost bude mít povinnost spravovat 4 druhy důchodových fondů s konkrétním typem investičního profilu, pro správu aktiv 2. pilíře nebude moci zřizovat další důchodové fondy.

Důchodové fondy budou odpovídat investiční strategii dle rizikového investičního profilu. Budou to následující druhy důchodových fondů:

- **fond státních dluhopisů**, který bude investovat obhospodařované prostředky do státních dluhopisů ČR;
- **konzervativní fond**, jenž bude investovat do dluhopisů členských států EU, do nástrojů a fondů peněžního trhu a podobných likvidních aktiv;
- **vyvážený fond**, který bude na rozdíl od konzervativního moci navíc investovat část prostředků také do akcií a cenných papírů kolektivního investování;
- **dynamický fond**, jenž bude mít nejširší rozsah povolených aktiv, do kterých bude moci investovat. Bude odpovídat investičnímu profilu založenému na vyšší ochotě

¹ Popis odpovídá stavu prací v březnu 2011.

² V případě zaměstnanců jde o úhrn příjmů zúčtovaných mu zaměstnatelem, přičemž odvod zaměstnance je ve výši 6,5 %, odvod zaměstnavatele za zaměstnance činí 21,5 % z vyměřovacího základu. V případě OSVČ je vyměřovacím základem 50 % příjmu z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení.

nést investiční riziko s cílem dosažení vyššího výnosu na delším časovém horizontu než u ostatních fondů. Dynamický fond bude investovat do nástrojů peněžního trhu, vládních dluhopisů, dluhopisů státních nebo mezinárodních institucí, jiných vysoce spolehlivých dluhopisů, akcií a podílových listů standardních fondů.

Více informací k důchodovým fondům penzijních společností, zejm. investiční limity, je uvedeno ve 4. kapitole tohoto konzultačního materiálu.

2. Poplatky v rámci 2. pilíře důchodového systému ČR

Výnosem penzijní společnosti, ze kterého bude hradit své náklady, budou poplatky účtované účastníkům. Tyto poplatky budou

- a) řádné – účtované jednorázově či pravidelně po dobu trvání účasti ve 2. pilíři, a to proti zůstatku příspěvků účastníka (a tudíž snižující hodnotu jím investované částky), a
- b) mimořádné – účtované pouze v případě zákonem stanovených úkonů:
 - převod prostředků k jiné penzijní společnosti (po určité zákonem stanovené době od posledního převodu bude převod zdarma),
 - změnu umístění prostředků účastníka v důchodových fondech v rámci penzijní společnosti (jednou ročně půjde o bezplatnou službu),
 - častější zasílání výpisu z osobního důchodového účtu než jednou ročně,
 - poskytování informací jiným způsobem než stanoví zákon apod.

Z důvodu zajištění nízké nákladovosti fungování 2. pilíře pro účastníky bude právní úprava obsahovat určitá omezení týkající se obou typů poplatků, zejména jejich maximální výše, případně konstrukce. Tato veřejná konzultace se zaměřuje pouze na poplatky řádné.

3. Návrh variant

Pro účely regulace výše řádných poplatků za správu prostředků účastníků je možné uvažovat o různých konstrukcích, které mohou zahrnovat poplatky:

- jednorázové či pravidelné;
- navázané na výši vkladu (inkasní poplatek), objem spravovaných aktiv, dosažené zhodnocení prostředků v důchodovém fondu či jinou proměnnou;
- stanovené na konkrétní výši či omezené shora (v podobě stropu);
- stanovené ve shodné výši pro všechny penzijní společnosti a důchodové fondy apod.

Konstrukce poplatku bude v konečném důsledku kombinací výše uvedených. Pro účely této veřejné konzultace byly vybrány 4 základní varianty, které se liší svojí konstrukcí. V případě posledních dvou je rozdíl pouze v parametrech. U jednotlivých variant je pro účely této veřejné konzultace třeba rozlišit jejich konstrukci a konkrétní parametry.

Pro všechny 4 varianty pak platí splnění následujících předpokladů:

- jednotlivé varianty regulace poplatků jsou z pohledu zatížení prostředků účastníků srovnatelné;
- regulace poplatků bude nastavena odlišně pro prvních 5 let fungování 2. pilíře, během kterých by měla být umožněna značná část počátečních investic penzijních společností na zahájení činnosti, poté bude maximální úroveň řádných poplatků snížena;
- poplatky budou nastaveny diferencovaně podle typu důchodového fondu, aby odrážely odlišnou nákladovost jejich správy;
- regulována bude maximální výše poplatku, penzijní společnost tedy bude moci účtovat poplatky nižší.

Varianta 1 – poplatek z objemu spravovaných aktiv

Konstrukce: pravidelný roční poplatek z objemu spravovaných aktiv

Návrh parametrů: 0,9 až 1,5 % z objemu spravovaných aktiv na roční bázi (pravidelný roční poplatek) dle typu důchodového fondu, po 5 letech bude sníženo na 0,7 až 1,3 % z objemu aktiv na roční bázi

Varianta 1					
Sazba poplatku		DF	VF	KF	FSD
pravidelně (jednou ročně) z objemu spravovaných aktiv	v prvních 5 letech	1,5 %	1,3 %	1,1 %	0,9 %
	od 6. roku	1,3 %	1,1 %	0,9 %	0,7 %

DF = důchodový fond s dynamickou strategií ; VF = důchodový fond s vyváženou strategií; KF = důchodový fond s konzervativní strategií; FSD = důchodový fond investující do státních dluhopisů

Varianta 2 – kombinace inkasního poplatku a poplatku z objemu spravovaných aktiv

Konstrukce: jednorázový poplatek z investované částky (měsíčního příspěvku) plus pravidelný roční poplatek z objemu spravovaných aktiv

Návrh parametrů: max. 1 % z výše investované částky (jednorázový poplatek) a 0,7 až 1,3 % z objemu spravovaných aktiv na roční bázi (pravidelný roční poplatek) dle typu důchodového fondu, po 5 letech bude sníženo na 0,5 až 1,1 % z objemu aktiv na roční bázi

Varianta 2					
Sazba poplatku		DF	VF	KF	FSD
jednorázově z investované částky plus		1,0 %			
pravidelně (jednou ročně) z objemu spravovaných aktiv	v prvních 5 letech	1,3 %	1,1 %	0,9 %	0,7 %
	od 6. roku	1,1 %	0,9 %	0,7 %	0,5 %

DF = důchodový fond s dynamickou strategií ; VF = důchodový fond s vyváženou strategií; KF = důchodový fond s konzervativní strategií; FSD = důchodový fond investující do státních dluhopisů

Varianta 3 – kombinace (nižšího) podílu na zhodnocení aktiv a (vyššího) poplatku z objemu spravovaných aktiv

Konstrukce: pravidelný roční podíl z dosaženého zhodnocení spravovaných aktiv v daném důchodovém fondu (pravidelný roční poplatek), který zohlední výkonnost daného fondu, plus pravidelný roční poplatek z objemu spravovaných aktiv

Návrh parametrů: max. 5 % z dosaženého zhodnocení spravovaných aktiv a 0,5 až 1,1 % z objemu spravovaných aktiv na roční bázi (pravidelný roční poplatek) dle typu důchodového fondu, po 5 letech bude sníženo na 0,3 až 0,9 % z objemu aktiv na roční bázi.

Zhodnocení spravovaných aktiv by bylo pro účely stanovení poplatku kalkulováno za uplynulé tříleté období a omezeno stropem na úrovni inflace navýšené o určité procento.

Varianta 3					
Sazba poplatku		DF	VF	KF	FSD
pravidelně (jednou ročně) z výnosů plus		5,0 %			
pravidelně (jednou ročně) z objemu spravovaných aktiv	v prvních 5 letech	1,1 %	1,0 %	0,8 %	0,7 %
	od 6. roku	0,9 %	0,8 %	0,6 %	0,5 %

DF = důchodový fond s dynamickou strategií ; VF = důchodový fond s vyváženou strategií; KF = důchodový fond s konzervativní strategií; FSD = důchodový fond investující do státních dluhopisů

Varianta 4 – kombinace (vyššího) podílu na zhodnocení aktiv a (nižšího) poplatku z objemu spravovaných aktiv

Konstrukce: odpovídá variantě 3

Návrh parametrů: max. 10 % z dosaženého zhodnocení spravovaných aktiv a 0,3 až 0,9 % z objemu spravovaných aktiv na roční bázi (pravidelný roční poplatek) dle typu důchodového fondu, po 5 letech bude sníženo na 0,1 až 0,7 % z objemu aktiv na roční bázi.

Zhodnocení spravovaných aktiv by bylo pro účely stanovení poplatku kalkulováno za uplynulé tříleté období a omezeno stropem na úrovni inflace navýšené o určité procento.

Varianta 4					
Sazba poplatku		DF	VF	KF	FSD
pravidelně (jednou ročně) z výnosů plus		10,0 %			
pravidelně (jednou ročně) z objemu spravovaných aktiv	v prvních 5 letech	0,8 %	0,7 %	0,5 %	0,4 %
	od 6. roku	0,6 %	0,5 %	0,4 %	0,3 %

DF = důchodový fond s dynamickou strategií ; VF = důchodový fond s vyváženou strategií; KF = důchodový fond s konzervativní strategií; FSD = důchodový fond investující do státních dluhopisů

Konzultační otázky

- 1. Souhlasíte s předpoklady předkládaných variant? Pokud ne, které navrhuje vypustit, upravit či doplnit?*
- 2. Které varianty považujete za vhodné z pohledu obecné konstrukce poplatků? (bez zohlednění parametrů)*
- 3. Které varianty považujete za vhodné jak z pohledu obecné konstrukce poplatků, tak i navržených konkrétních parametrů?*
- 4. Pokud považujete některou z uvedených variant za vhodnou z pohledu konstrukce, avšak nesouhlasíte s navrženými parametry, uveďte prosím důvod a váš návrh parametrů.*
- 5. Pokud navrhuje vlastní variantu, popište její obecnou konstrukci a konkrétní parametry. Je však zásadní, aby splňovala předpoklady společné pro všechny varianty (pokud současně nenavrhuje úpravu předpokladů).*

4. Doplňující informace – Podrobnější informace k důchodovým fondům penzijních společností ve 2. pilíři, investiční limity

Níže uvedené podrobnější informace k důchodovým fondům penzijních společností ve 2. pilíři, zejm. investiční limity, jsou pouze pracovním návrhem dle stavu prací v březnu 2011 a slouží jako orientační podklad pro veřejnou konzultaci Limity poplatků ve 2. pilíři penzijního systému.

Nad rámec informací z kapitoly 1 platí následující.

Obecná pravidla:

- každá penzijní společnost musí vytvořit povinně 4 fondy, a to důchodový fond státních dluhopisů, konzervativní důchodový fond, vyvážený důchodový fond a dynamický důchodový fond;
- ve 2. pilíři nesmí penzijní společnost vytvářet jiné důchodové fondy a každý typ povinného důchodového fondu může mít ve svém portfoliu pouze jeden;
- statut každého fondu schvaluje Česká národní banka.

Důchodový fond státních dluhopisů:

- tento fond investuje 98% svého majetku do státních dluhopisů České republiky;
- zbylé 2% investuje do dluhopisů České národní banky, státních pokladničních poukázek České republiky a České národní banky (nástroje peněžního trhu) a vkladů u regulované banky se splatností nejvýše 2 roky;
- vážená průměrná splatnost portfolia může být nejvýše 10 let;
- zajišťovací nástroje (deriváty) může tento fond využívat pouze k zajištění proti úrokovému a měnovému riziku, s tím, že proti měnovému riziku musí být zajištěn celý majetek fondu (tj. např. v případě investic do českých státních dluhopisů denominovaných v eurech).

Konzervativní důchodový fond:

- tento fond investuje pouze do
 - dluhopisů členských států EU a jejich centrálních bank, dluhopisů Evropského fondu finanční stability, Světové banky, Mezinárodního měnového fondu, Evropské investiční banky, Evropské centrální banky nebo jiné Českou národní bankou uznané mezinárodní finanční instituce;
 - do jiných dluhopisů (dluhopisy jiných států a korporátní dluhopisy) s ratingem v 5 nejvyšších ratingových stupních (tj. AAA až A+, resp. Aaa až A1) vydaném uznanou ratingovou agenturou;
 - nástrojů peněžního trhu vydaných členským státem EU a dalšími emitenty uvedenými výše;
 - fondů peněžního trhu, které splňují podmínky vymezené níže;
 - vkladů u regulované banky se splatností nejvýše 2 roky;
- fond peněžního trhu, do kterého může konzervativní důchodový fond investovat musí splňovat tyto podmínky:
 - má udělen rating ve 3 nejvyšších ratingových stupních (tj. AAA až AA, resp. Aaa až Aa2);
 - je dohlížen nebo povolen členským státem EU;
 - investuje pouze do nástrojů peněžního trhu se zbytkovou splatností 397 dnů a má váženou průměrnou splatnost maximálně půl roku;
 - je vysoce likvidní (podílové listy odkupuje s vypořádáním maximálně do druhého dne);
 - jeho hlavním cílem je uchování čisté hodnoty aktiv bez výnosů.

- do dluhopisů může konzervativní fond investovat maximálně 70% svého majetku a zbylých 30% tak musí investovat do likvidních aktiv;
- vážená průměrná splatnost portfolia může být nejvýše 7 let;
- zajišťovací nástroje (deriváty) může tento fond využívat pouze k zajištění proti úrokovému a měnovému riziku, s tím, že proti měnovému riziku musí být zajištěn celý majetek fondu.

Vyvážený důchodový fond:

- tento fond může investovat do stejných nástrojů jako konzervativní důchodový fond s několika podstatnými odchylkami;
- jiné dluhopisy (tj. dluhopisy jiných než členských států EU a korporátní dluhopisy) mohou mít rating až A-, resp. A3;
- tento fond může investovat do cenných papírů vydávaných standardním fondem kolektivního investování (tzv. UCITS fond, tj. fond splňující požadavky práva Evropských společenství), tím pádem není limitován pouze na investice do fondů peněžního trhu;
- dále může investovat do akcií a zahraničních akcií přijatých k obchodování na evropském regulovaném trhu nebo na evropské mnohostranném obchodním systému;
- vzhledem k tomu, že tento fond neinvestuje výhradně do dluhových cenných papírů, ale i cenných papírů představujících podíl na právnické osobě, nevyžaduje se u něj, aby dodržoval limity týkající se vážené průměrné splatnosti;
- zajišťovací nástroje (deriváty) může tento fond využívat pouze k zajištění proti úrokovému a měnovému riziku, s tím, že majetek nezajištěný proti měnovému riziku může tvořit maximálně 50% hodnoty jeho majetku;
- do akcií, zahraničních akcií a podílových listů standardních fondů investujících převážně do akcií a zahraničních akcií může tento fond investovat maximálně 40% hodnoty svého majetku.

Dynamický důchodový fond:

- tento fond může investovat do stejných nástrojů jako vyvážený důchodový fond s několika podstatnými odchylkami;
- jiné dluhopisy (tj. dluhopisy jiných než členských států EU a korporátní dluhopisy) mohou mít rating až BBB-, resp. Baa3;
- tento fond může navíc investovat i do cenných papírů vydávaných speciálním fondem kolektivního investování (tj. fondem, který nesplňuje požadavky práva Evropské unie, jako jsou v ČR například nemovitostní fondy, fondy fondů a fondy kvalifikovaných investorů);
- zajišťovací nástroje (deriváty) může tento fond používat k zajištění jakéhokoli rizika, s omezeními obdobnými jako u standardních fondů kolektivního investování, s tím, že se navrhuje nestanovit mu ze zákona povinné zajištění proti riziku (ani měnovému);
- do akcií, zahraničních akcií a podílových listů standardních a speciálních fondů investujících převážně do akcií a zahraničních akcií může tento fond investovat až 80% hodnoty svého majetku.